

Bildande av Stikåsälsbäckens naturreservat i Mora kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se *Föreskrifter*).

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken. Skötselplanen innehåller även beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Stikåsälsbäcken (SE0620081) och ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Stikåsälsbäcken, fastställd 2016-10-25 av länsstyrelsen och som upprättats i enlighet med 17 § Förordningen om områdesskydd (dnr 511-11788-2016).

Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stikåsälsbäcken
Kommun	Mora
Län	Dalarna
NVR id	2046658
Natura 2000-beteckning	SE0620081
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger cirka 4 km väster om Siljansfors
Naturgeografisk region	Kuperad sydligt boreal
Huvudsaklig karaktär	Frisk granskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Utmeland 247:1, ägs av staten
Rättigheter Lantmäteriförrättning är inte avslutad än, så uppdaterade rättigheter saknas.	Belastande färdsserv. 2062-2470.2 Belastande nyttjande av skogsmark Serv.20-1970/1443 §24 Bysamfällt fiske; Mora Utmeland fs:53
Lantmäteriärende	W 13749
Areal	Total areal: 17,3ha Landareal: 16,6 ha Produktiv skogsmark: 12,1 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets våtmarker, äldre barrskog och vattendrag samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper och arter pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska ha förutsättningen att nå god bevarandestatus.

Enligt Sveriges åtagande gentemot EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), ska våra vattens ekologiska och kemiska status fortsätta att vara god eller senast år 2021 uppnå god status.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- våtmarker, vatten, skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt,
- delar av skogsmarken bränns i lämpliga intervall,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Stikåsälsbäcken är ett naturområde med låg mänsklig påverkan. Området är varierat och de centrala delarna utgörs av en högre högrätsgranskog med stor mängd död ved. Granskogen övergår successivt i blandskog där inslaget av löv och tall ökar för att sedan övergå till ren tallskog, myrmark eller sumpskogar av olika slag. I norr rinner Ryssån där delar av vattenområdet ingår i naturreservatet. Fuktgradienten och variationen av olika biotoper i naturreservatet utgör livsmiljö för en stor mängd arter varav flera rödlistade och sällsynta.

Stikåsälsbäcken är också ett utpekat Natura 2000-område, vilket innebär att områdets naturvärden är av stort bevarandevärde ur ett europeiskt perspektiv. För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk och dikningsåtgärder.

Ett permanent skydd av Stikåsälsbäcken medför ett bidrag till uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv samt miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken).

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
  - underhållsröjning av Stikåsälstigen kräver samråd med Länsstyrelsen i Dalarnas läns förvaltningsfunktion,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte, kalka eller använda bekämpningsmedel,
4. framföra motordrivet fordon i terrängen på snö och barmark, med undantag för:
  - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin, där transportvägar ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
  - tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende, som omgående ska anmäla insatsen till Länsstyrelsen i Dalarnas län,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
7. bedriva fångst med fälla, med undantag för att använda minkfälla,
8. utfodra djur och lägga ut åtel för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
  - saltsten får sättas upp,
  - småfåglar får matas,
9. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet och uppsättning av informationstavla,
2. skötsel genom naturvårdsbränning inom område som framgår av karta, bilaga 3,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken. Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med undantag för:

2018-04-13

- insamling av löst liggande, mindre, torra kvistar i syfte att göra upp eld,
- 2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

Tillstånd krävs för att:

- 3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter),
- 4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet eller organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som framgår av föreskriftskartan, bilaga 3. Med normalt underhåll avses åtgärder i enlighet med upprättad *Avsiktsförklaring avseende reservatsmark och ersättningsmark*, NV 02457-14, mellan Naturvårdsverket och Bergvik, se skötselplansbilaga 2.

Beskrivning av området

Landskapet

Naturreservatet består till stor del av barrskog belägen i en blockig nordsluttning ned mot Ryssån. Stikåsälsbäcken som gett naturreservatet dess namn rinner rakt igenom området och har sitt utlopp i Ryssån. Skogen längs med bäcken domineras av en frisk och reslig högrötsgranskog där många träd överstiger 30 m i höjd. Vid bäcken finns mycket liggande död ved och arter som gullpudra, lundstjärnblomma, trolldruva och klibbal trivs där. Mot Ryssån breder myrmarker ut sig med tallbevuxna fastmarksholmar. I landskapet runt reservatet är markanvändningen till stor del skogsbruk.

Friluftsliv och kulturmiljö

Stikåsälstigen går delvis genom naturreservatet och är anlagd i samband med forskningsarbetet i området.

Inom naturreservatet finns inga registrerade fornlämningar men inte långt ifrån naturreservatet finns lämningar av kolarkojor och kolbottnar.

Vattenmiljön

Ryssån (SE675425-142050) bedömdes vid den senaste statusklassningen år 2015 ha måttlig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Ryssån är flottledsrensad.

2018-04-13

Det förekommer kraftverk/dammanläggningar både upp- och nedströms platsen där naturreservatet ligger, vilket också indirekt kan påverka vattenmiljön i Stikåsälsbäcken. Ryssån är ett lek- och uppväxtområde för Siljansöringen, som är utpekad som fiskstam av riksintresse. Länsstyrelsen prioriterar därför åtgärder i Siljans biflöden. Alla ytvatten i Sverige bedöms överskrida gränsvärden för kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE) och saknar idag tekniska lösningar för att åtgärda.

Allmänna intressen

Stikåsälsbäcken är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § i miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för *öppna mossar och kärr* (7140), *västlig taiga* (9010) och *näringsrik granskog* (9050).

Natura 2000 innebär också att området är klassat som riksintresse enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.

I "Översiktsplan för Mora kommun juni 2006" (laga kraft 2006-07-19) är naturreservatet utpekad som Natura 2000-område. Området ligger också inom differentierat strandskydd, och anges på så vis ha mindre intresse för friluftslivet. Stikåsälsbäcken utpekas som skogsmark med höga naturvärden, och där ska skogsbruksåtgärder samrådats med kommunen. Kommunens rekommendationer är att det inte ska bedrivas skogsbruk i Stikåsälsbäckens naturskog. Ryssån anges vara tagen i anspråk för vattenkraftsproduktion, och området runt Ryssån utgör grundvattenresurs.

Stikåsälsbäcken ligger inom Siljansfors försökspark som uppläts år 1921 av Stora Kopparbergs AB till Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), som bedriver skoglig forskning inom försöksparken. Stikåsälsbäcken utgör en referensyta inom försöksparken och innehåller inga försök, provtytor eller liknande. Eventuell forskningsverksamhet, som Fakulteten för Skogsvetenskap (SLU) avser utföra inom naturreservatet till och med år 2021, ska föregås av samråd med nuvarande markägare Naturvårdsverket. Ingen sådan verksamhet är i dagsläget planerad fram till år 2021. Avtalet med SLU löper ut år 2021.

Ärendets handläggning

Stikåsälsbäckens naturvärden har varit kända länge. Området är noterat i urskogsinventeringen redan år 1980, och Stora Enso avsatte skogsområdet från konventionellt skogsbruk på 1990-talet. I början av 2000-talet blev Stikåsälsbäcken Natura 2000-område.

I samband med att en strategi för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram år 2006 så blev det bestämt att Natura 2000-områden på Bergviks marker skulle skyddas som reservat. Stikåsälsbäcken fördes därför fram som förslag till det stora markbytesprojektet, där Sveaskog släppte bytesmark till stora bolag som i sin tur släppte naturreservatsmark till staten. Sommaren 2014 gick bytesaffären mellan staten och Bergvik Skog AB igenom och området tillföll Naturvårdsverket i syftet att bli naturreservat.

Lantmäteriförrättningen är dock inte helt klar vid tidpunkten för beslutet.

Förslag till beslut remitterades berörda under våren 2018.

2018-04-13

Bergvik Skog Väst AB saknar en tydligare skrivning i beslutet gällande det undantag för väghållning som är överenskommen med staten. Länsstyrelsen har efter remissen justerat text i beslutet.

Friluftsförbundet Mora-Orsa har bara positiva synpunkter på att reservatet bildas.

Mora kommun har inget att erinra mot bildande av naturreservatet.

Mora västra älgskötselområde har inga invändningar.

Mora-Våmhus FVOF är positiva till naturreservatet.

Naturvårdsverket har inga synpunkter på förslaget.

Venjan-Malungs östra älgförvaltningsområde har inget att erinra.

Skogsstyrelsen har inget att erinra.

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig i ärendet.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Fakulteten för skogsvetenskap, anför att SLU inte fått information om införandet av Natura 2000 för Stikåsälsbäcken. SLU anför vidare att föreskrifternas begränsningar inte ska gälla för SLU och att föreslagen skötsel ska föregås av samråd med SLU. SLU anser att reservatets bevarandeintressen ska ge företräde åt forskningsverksamheten i området. SLU anser också att reservatsbildning varken ska ske i område som redan omfattas av skydd eller i område som redan är avsatt för fri utveckling. Länsstyrelsen mottog synpunkterna efter remisstidens utgång, men besvarar dem ändå.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Kommentarer till inkomna remissyttranden

Länsstyrelsen ser generellt positivt på undersökningar och forskning som kan bidra i arbetet med att bevara biologisk mångfald och tar gärna del av forskningsresultat kring hur skogsskötselsåtgärder kan bidra till detta. Vid införandet av Natura 2000 kontaktades endast markägarna till området, då länsstyrelsen varken kan antas ha skyldighet eller kännedom om alla eventuella avtal markägare skrivit. SLU kontaktades inför bildandet av naturreservat i mars 2017. Stikåsälsbäcken, liksom flera andra Natura 2000-områden i landet, har köpts in av staten eftersom dåvarande markägare krävde ersättning för förlorad inkomst. Många av skogsområdena som skyddas som naturreservat har en historia där sentida skogsåtgärder saknas eller har utgjorts av mindre ingripande åtgärder, vilket har gynnat den biologiska mångfalden i området. Att skydda områden för att de även i fortsättningen ska bibehålla en hög biologisk mångfald är ett viktigt syfte med naturreservat. Om avsikten med försöksverksamheten i Stikåsälsbäcken är fri utveckling ser inte länsstyrelsen någon motsättning med naturreservatets bildande, dess

syfte eller föreslagna föreskrifter. För eventuella åtgärder inom reservatet som enligt föreskrifterna kräver tillstånd eller dispens har SLU möjlighet att söka detta.

Länsstyrelsens bedömning

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Undantaget för röjning av Stikåsälstigen, som delvis passerar genom området, kräver samråd med förvaltningsfunktionen på Länsstyrelsen i Dalarnas län. Avvägningen bedöms tillgodose friluftslivets intressen. Terrängkörning på barmark regleras i huvudsak i terrängkörningslagen och utvecklas i föreskrift A4 och C2. Föreskriften syftar till att minimera skador på mark och vegetation. Detta innebär att det är ytterst sällan som terrängkörning på barmark är möjlig i våtmarksmiljöer. I detta fall utgörs stora delar av naturreservatets naturvärden av områden med vatten, mossar, kärr och sumpskog vilket innebär att skoterkörning därför är förbjudet även på snötäckt mark inom reservatsområdet. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och behovet av skydd för mark och vegetation. Undantag för minkfällor medges för att mink är en invasiv art och därför är jakt motiverad med naturvårdsnytta. Undantag medges för utfodring av småfågel (inklusive lavskrika och hackspettar) och uppsättning av saltsten, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden och upplevelsevärden negativt. I föreskrift A9 förbjuds korttidsjakt. Föreskriften syftar till att jaktutövare ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Med korttidsjakt avses avtal kortare än ett år.

I B-föreskrifterna medges åtgärder såsom exempelvis uppmärkning av reservatet, skötsel av naturvärden och av anläggningar för friluftslivet, samt uppföljning, för att syftet med naturreservatet ska uppnås. För att tillgodose upplevelsevärdena i området medges möjligheten att få samla in löst liggande, mindre, torra kvistar för att kunna göra upp eld även utan medtagen ved.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 kap miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

2018-04-13

Länsstyrelsen har vidare bedömt att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt *Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning* inte behövs.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda och vårda värdefulla naturmiljöer samt för att tillgodose behov av områden för friluftsliv anser därför länsstyrelsen att Stikåsälsbäcken ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter även kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

All verksamhet som kan komma att ”väsentligt ändra naturmiljön”, och inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt miljöbalkens 12 kapitel, 6 §.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

En åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge är enligt 11 kap miljöbalken vattenverksamhet och kan kräva anmälan eller tillstånd.

I 5 kap miljöbalken återfinns bestämmelser om EU's ramdirektiv för vatten.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Kungörelse

Ordningsföreskrifter ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

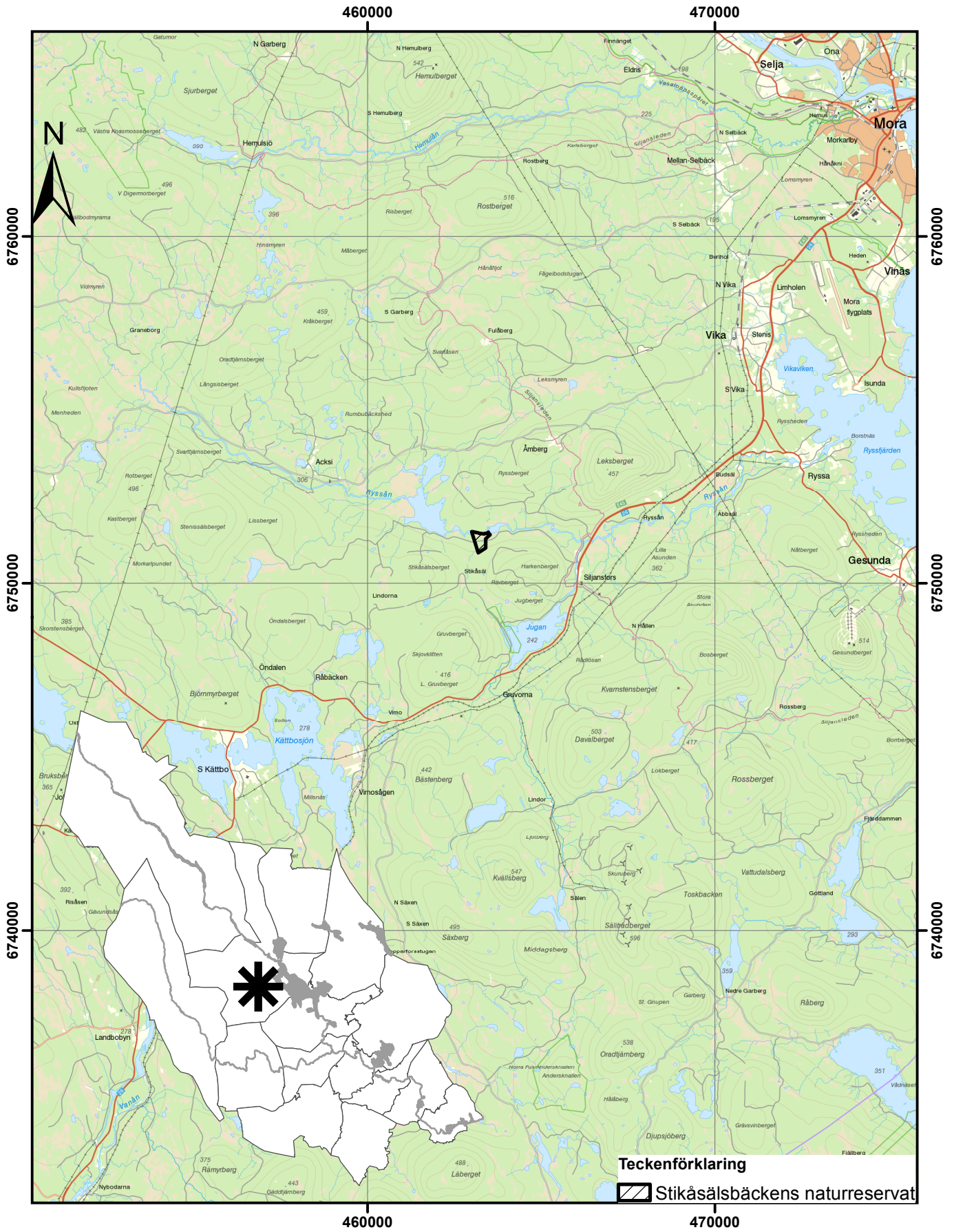
2018-04-13

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Agneta Jonsson, planhandläggare Inger Friman, miljöhandläggare Håkan Danielsson, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Matilda Elgerud, den sistnämnda föredragande.

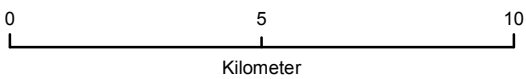
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor:

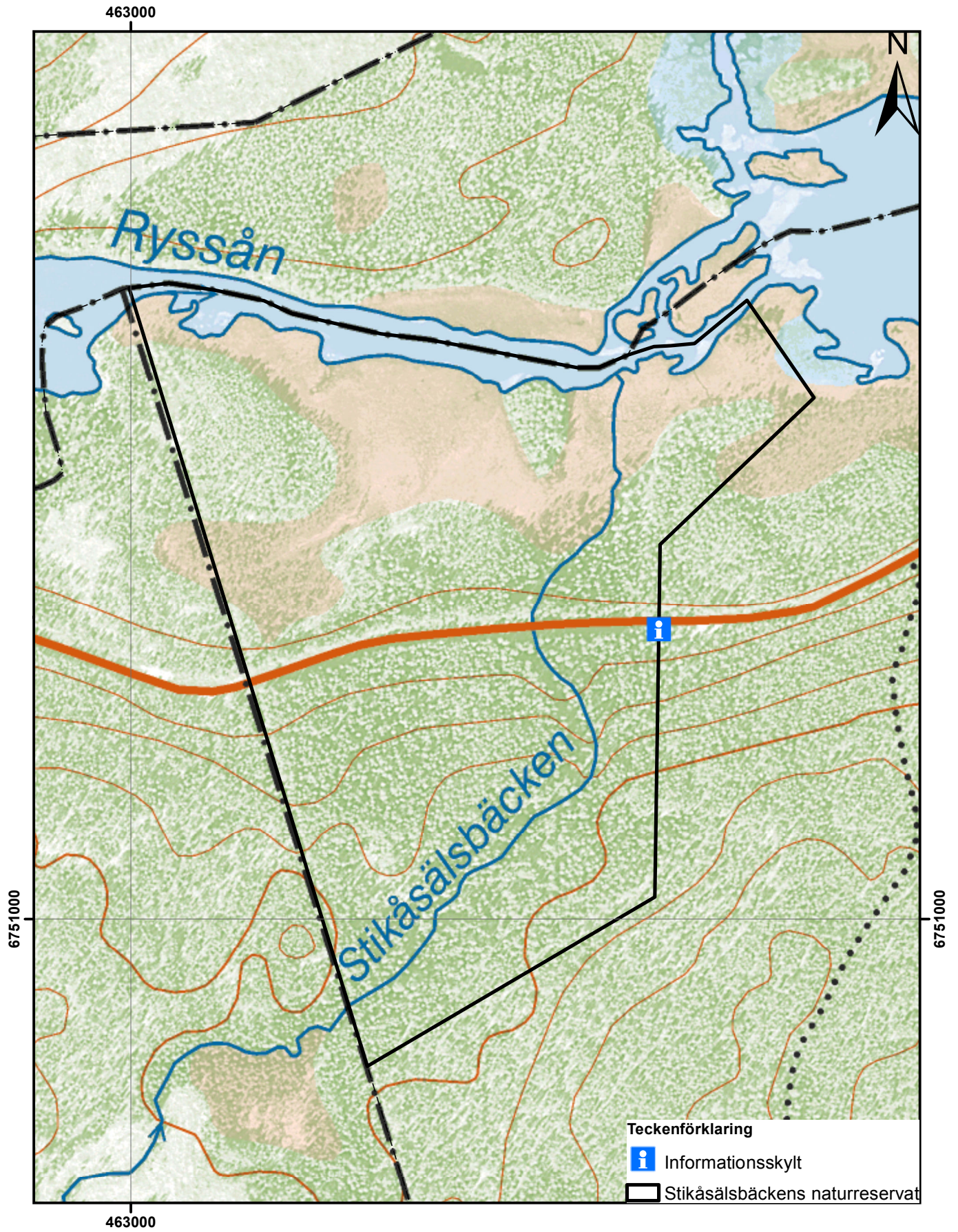
Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär

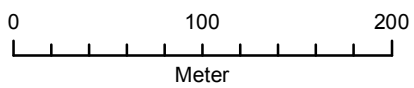
Skala 1:150 000

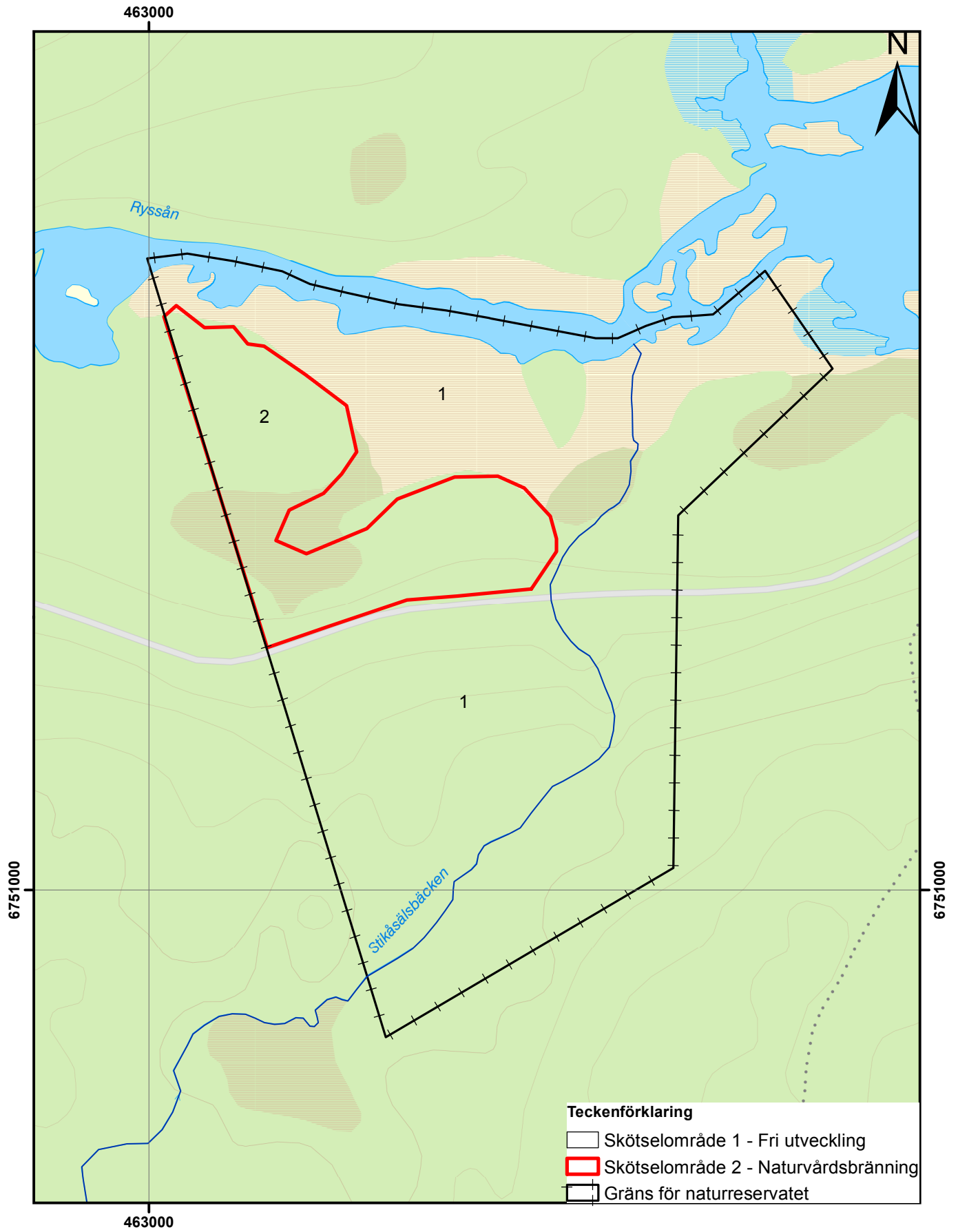

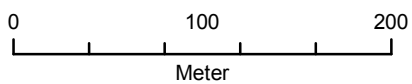
Skala 1:4 000

Skala 1:4 000

Skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet och Natura 2000-området Stikåsälsbäcken

Fotograf; Fredrik Enoksson

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Stikåsälsbäcken
NVR id	2046658
Natura 2000-beteckning	SE0620081
Län	Dalarna
Kommun	Mora
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	2,7 ha
Granskog	6,7 ha
Barrblandskog	2,1 ha
Barrsumpskog	0,6 ha
Impediment	1,1 ha
Våtmark	3,3 ha
Sjöar och vattendrag	0,7 ha
Totalt	17,2 ha
Rättigheter	Avtal om skogsforskning mellan Naturvårdsverket och SLU, t om år 2021. Bysamfällt fiske; Mora Utmeland fs:53. Nyttjanderätt jakt; Bergvik skog väst AB
Bebyggelser och anläggningar	Inga kända anläggningar.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Stikåsälsbäcken, fastställd 2016-12-31 och som upprättats av Länsstyrelsen enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd (dnr 511-11788-2016).

Beskrivning av området

Geovetenskap

I reservatets norra delar består berggrunden av vulkanisk sandsten som är en sur massformig bergart (ryolit-trakydacit) 1710-1690 miljoner år gammal. Bergarten kan vara porfyrisk eller ögonförande. I den sydöstra delen är det samma typ av bergart med tyngdpunkt på ryolit. Bergarterna är yngre än den svekokarelska orogenesisen som var omkring 1740-910 miljoner år sedan.

Längs Ryssån är jordarten mestadels torv, i övriga delar av reservatet finns ett kulligt moränlandskap. Genom den kulliga moränen meandrar Stikåsälsbäcken sakta fram och skapar en naturlig fuktig variation i skogslandskapet. Uppströms Ryssån och Ryssjön ligger en sedimentär berggrundsförekomst där Acksi grundvattenförekomst finns.

Biologi

Limniska miljöer

Stikåsälsbäcken är ett mindre vattendrag som rinner ut i Ryssån. Enligt EUs ramdirektiv för vatten har vattenförekomsten Ryssån (SE675425-142050) måttlig ekologisk status (år 2015) och uppnår inte god kemisk status. Generellt har alla ytvatten i Sverige överskridit gränsvärdena för kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE), vilket beror på atmosfärisk deposition. Idag saknas tekniska lösningar för att åtgärda problemet och undantag i form av mindre stränga åtgärdskrav gäller för dessa kemiska parameterar.

Ryssån kalkas inte, men är flottledsrensad. Vid flottrensning förs stockar, sten och block och annat som kan hindra de flottade stockarna att flyta nedströms bort vilket innebär att vattendragets form och flöde blir mer ensartat. Arter som gynnas av en varierande struktur i vattendraget missgynnas. Det förekommer kraftverk/dammanläggningar både upp- och nedströms platsen där naturreservatet ligger.

Ån är ett lek- och uppväxtområde för Siljansöringen, som är utpekad som fiskstam av riksintresse. Länsstyrelsen prioriterar därför åtgärder (till exempel restaureringsinsatser och att åtgärda vandringshinder så de blir passerbara) i Siljans biflöden kommande år. Länsstyrelsen och dammägare i Ryssåns vattensystem arbetar med att successivt miljöanpassa dammarna, med början nedifrån Siljan.

Vegetation och flora

Längs bäcken växer till exempel dvärghäxört, gullpudra, lundstjärnblomma och trolldruva. Här finns också strutbräken och revlumner, och i vattnet växer länke och näckmossa på stenar. Ut på myrmarkerna syns vitmossor, pors, vattenklöver, rosling, ängsvädd och skvattram. Orkidéerna skogsfru och spindelblomster har observerats i området.

Gullpudra växer i anslutning till bäcken. Fotograf; Matilda Elgerud.

Skogstillstånd

Större delen av skogen är grandominerad barrblandskog av relativ god bonitet. Täta föryngringar med grandominans finns i sydvästra delen av området. Längs med bäcken står klibbal och gamla granar (de äldsta omkring 190 år) och här finns också många granlågor. Upp emot Ryssån står tallar ute på myrholmarna, men död ved saknas. De flesta av tallarna är omkring 100 år, men några riktigt gamla hittas också. En del brandstubbar syns i skogsområdet, som påverkades rejält vid brandtillfället 1857. Sedan dess har endast mindre skogliga ingrepp skett.

Fauna

Fisksamhället i Ryssån består av bland annat öring, harr, ryssing (en sorts sik), stäm och flodpärlmussla. Möjligen finns någon av fiskarterna även i Stikåsälsbäckens nedre sträcka.

Värdefulla arter

Tabellen nedan visar observerade rödlistade arter, signalarter och Natura 2000-arter. De av Artdatabanken år 2015 rödlistade arterna är kategoriserade enligt: (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. (S) Signalart enligt Skogsstyrelsen samt (F) Fridlyst.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	S, NT
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	S, NT
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	S, NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	S, NT
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	S, VU
Trådticka	<i>Climacocystis borealis</i>	S
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	S, VU

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Mjölsvärting	<i>Lyophyllum semitale</i>	NT
Violettblå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	S, NT
Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>	F
Månlåbråken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
Skogsfru	<i>Epipogium aphyllum</i>	S, NT, F

Kulturhistoria

Det finns inga kända fornlämningar i området. Utanför reservatsgränsen finns spår av kolningsverksamhet, skyltar visar platser för kolarkoja samt kolbotten. Området där Stikåsälbäckens naturreservat nu ligger är inritat i Lantmäterimyndighetens arkivkarta (20-MOJ-149) från år 1861. Nuvarande våtmark är inritad som gärdesgårdshägnad slättermark och fastholmen med tall samt delområdet öster om bäcken tycks vara inritat som impediment (troligtvis myrmark). Resterande mark utgjordes av skogsmark som tillföll Siljansfors bruksägare vid storskiftet av skogen.

Kartutsnitt från akt nr 20-moj-149, Lantmäterimyndighetens arkiv, s 7, Åbodelning av Utmelands skog, upprättad år 1861.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Naturreservatet ligger inom Mora-Våmhus fiskevårdsområde samt Venjan-Malungs Östra älgförvaltningsområde och Mora Västra älgskötselområde. Länsstyrelsen planerar att undersöka fiskfaunan i Stikåsälbäcken genom elfiske under år 2018.

Genom områdets östra del passerar en befintlig vandringsstig; Stickosälstigen, som Siljansfors försökspark anlagt. Längs med den fortsatta leden kan besökaren få ta del av tre olika urskogsområden, lära sig mer om signalarter, se spår efter bränder,

kulturlämningar och geologiska formationer. Inte långt ifrån naturreservatet går Siljansleden.

Infrastruktur

Man tar sig enkelt till naturreservatet via E45/väg 26 och sedan vidare in på skogsbilvägen vid Siljansfors skogsmuseum (Nybruket). Skogsbilvägen passerar genom reservatet och förvaltas av Bergvik skog Väst AB.

Natura 2000

Allmänt

Stikåsälvsbäcken ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura 2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura 2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett Natura 2000-område bör man samråda med länsstyrelsen innan åtgärder i eller intill ett Natura 2000-område påbörjas. Vid skogsbruksåtgärder är Skogsstyrelsen tillsynsmyndighet.

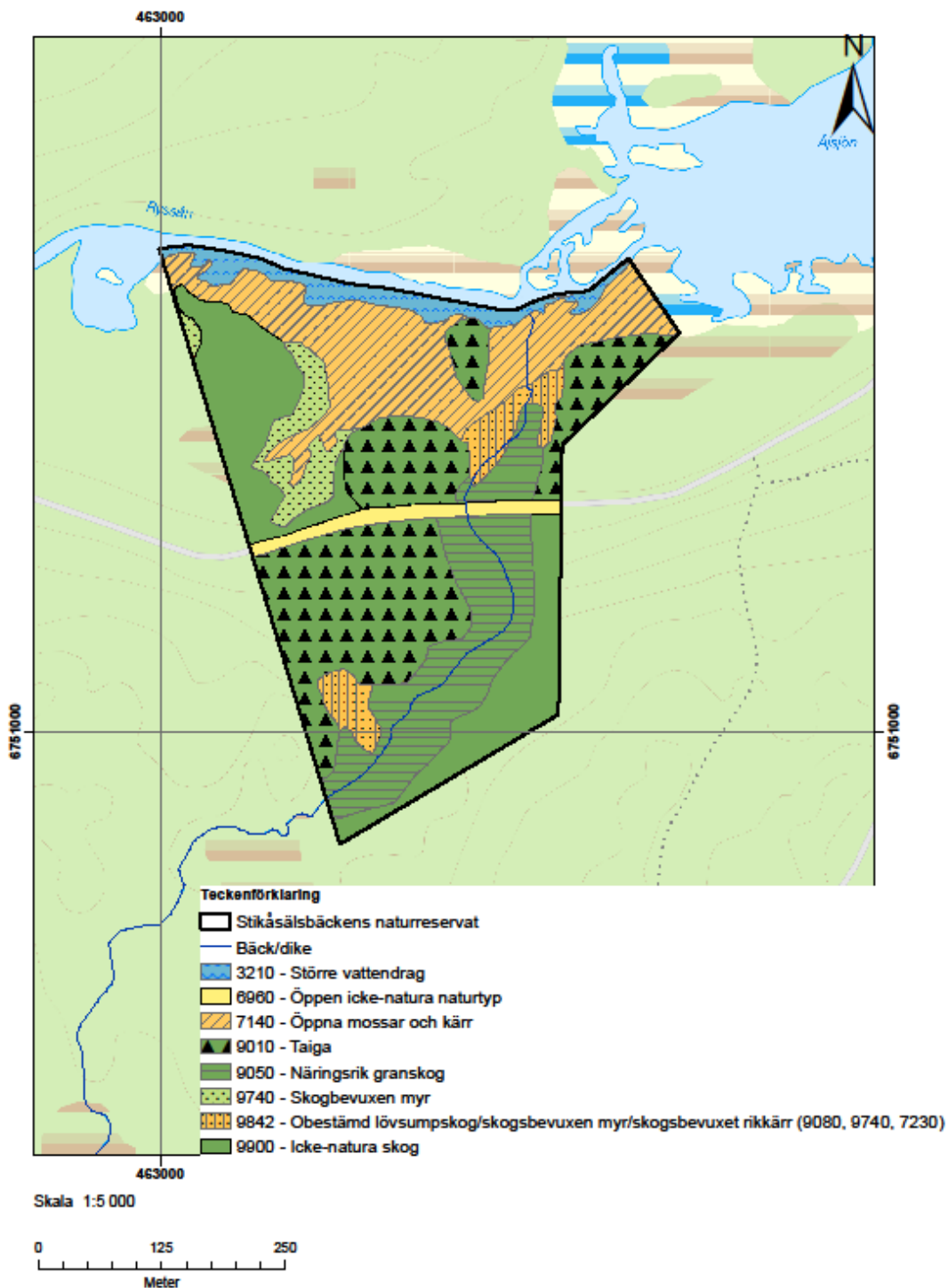
Utpekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar områdets utpekade naturtyper (utbredning; se karta på nästa sida) enligt EU's art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer och bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd.

Utpekade naturtyper	Areal	Målareal	Bevarandetilstånd idag
Västlig taiga (9010)*	4,95 ha	4,95 ha	Gynnsamt
Öppna mossar och kärr (7140)*	3,49 ha	3,49 ha	Gynnsamt
Näringsrik granskog (9050)*	2,95 ha	2,95 ha	Gynnsamt

*Arealen är ännu ej fastställd i regeringsbeslut.

Stikåsälsbäcken Natura 2000-område, naturtypskarta

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Stikåsälsbäcken är att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Stikåsälsbäcken är de prioriterade bevarandevärdena områdets naturskogar och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär. De ska präglas av naturlig dynamik och frånvaro av annan mänsklig påverkan än friluftsliv. Den naturliga hydrologin ska bevaras.

Motivering

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den huvudsakliga mänskliga påverkan har utgjorts av äldre tiders skogsbruk och fåbodbruk.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Hotbild mot utpekade värden inom Natura 2000-området

Om inte annat anges så är Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder baserade på Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2011 alt 2012). Där listas exempel på sådant som kan inverka negativt på respektive naturtyp inom Natura 2000-området.

Västlig taiga (9010)

Det största hotet mot naturtypen är åtgärder som skadar de strukturer som definierar och som är typiska för naturtypen. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och/eller förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer. Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtyp Västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar. Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand.

Öppna mossar och kärr (7140)

Alla åtgärder och anläggningar som leder till eller riskerar leda till dämning eller markavvattning påverkar hydrologi och hydrokemi vilket i sin tur ger konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även närliggande markavvattningsföretag och dämningar kan påverka naturtypen negativt. Minskat tillgång till vatten kan leda till ökad igenväxning och erosion.

Torvbrytning innebär direkta ingrepp i naturmiljön och återuppbyggnaden av torv är mycket långsam.

Avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och strukturer i övergångszoner mellan fastmark och myrmark. Avverkning på närliggande fastmarkskog kan också leda till läckage av näringsämnen. Spridning av kalk, aska och gödningsämnen kan ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning.

Näringsrik granskog (9050)

Förutom exploatering som innebär att naturtypen minskar eller försvinner så påverkas den också negativt av avverkning, röjning och gallring som innebär att viktiga och lämpliga strukturer försvinner.

Åtgärder i intilliggande områden kan innebära att naturtypen påverkas negativt till följd av att lokalklimatet förändras. Gödsling, markberedning och introduktion av främmande trädslag kan leda till att artsammansättningen förändras och särskilt hänsynskrävande arter försvinner. Hydrologin är viktig för naturtypen och alla åtgärder som på något sätt negativt påverkar hydrologin påverkar därmed naturtypen negativt exempelvis dikning, och markskador o form av körskador.

Dynamiska krafter så som brand, utbrott av skadeorganismer, översvämning och ras skapar tillfälliga livsmiljöer/stadier som gynnar en mängd olika arter. Brist på dessa dynamiska krafter leder till att habitatet för dessa specialiserade arter försvinner.

Hotbild för Mindre vattendrag (3260) och Större vattendrag (3210)

Avverkning av strandnära skog ger ökad solinstrålning/temperatur, fysisk störning, minskad tillgång på död ved respektive nedfall av organiskt material. Slutavverkning, markavvattning/skyddsdikning ger ökad avrinning och risk för erosion. Åtgärderna kan orsaka grumling och igenslamning av botten samt förändrad hydrologi i strandmiljön. Kanalisering, fördjupning, invallning och anläggande av erosionsskydd ger mindre vattenståndsvariationer och jämnare flöde vilket missgynnar arter beroende av naturlig flödesdynamik. Bottenmiljöerna blir mer ensartade och förutsättningarna för arter som är beroende av bottenmiljön och en naturlig flödesdynamik försvinner.

Vattenuttag under perioder med lågvattenflöde innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.

Utsättning av främmande arter kan leda till ändrade konkurrensförhållanden, sprida smitta och orsaka genetisk kontaminering. Ensidigt eller för hårt fiske i förhållande till vattendragets produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.

Infrastrukturanläggningar både nyanläggning och befintliga kan påverka vattendraget negativt genom grumling vid anläggande och underhåll, utsläpp av miljöfarliga ämnen. Broar och vägtrummor kan utgöra vandringshinder och vara flaskhalsar vid höga flöden.

Kalkning av omgivande stränder och våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av

naturligt sura vattendrag påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

Skogsbevuxen myr (91D0)

Exploatering i och/eller i anslutning till naturtypen leder till direkt skada och hydrologin kan påverkas negativt. Torvbrytning, avverkning, röjning och gallring kan leda till att lämpliga strukturer förstörs eller tas bort. Åtgärder i intilliggande område kan påverka naturtypen negativt genom att förändra lokalklimatet. Undantag kan vara åtgärder som syftar till att utveckla naturvärdena.

Gödsling, markberedning, dikning, plantering och plantering av främmande trädslag. Tillförsel av kalk och aska kan ge skador på vegetationen, främst mossor och lavar. Markskador och dikning ger mekanisk skada och kan påverka hydrologin negativt.

Fragmentering kan leda till negativ påverkan dels på lokal nivå och arter med låg spridningspotential, och dels på landskapsnivå som leder till att karaktäristiska arter isoleras och genetiskt utbyte med andra populationer uteblir.

Nedfall av kväve och andra kemiska ämnen kan påverka lavar och svampar negativt samtidigt som det kan gynna andra arter med följden förändrad artsammansättning. Svavel- och metallföreningar är skadliga för en lång rad djur- och växtarter. Brist på dynamiker som brand, insektsangrepp och vind minskar arter knutna till dessa störningar.

Källförteckning

Andersson, O och Fries, J, Siljansfors försökspark, Rapport nr 1, 1979. Sveriges Lantbruksuniversitet - Institutionen för skogsproduktion

Artdatabanken, <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Länsstyrelsens webbgis, <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Dalarna/Planeringsunderlag/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0620081 Stikåsälsbäcken, Dnr 511-11788-2016, 2016-12-31. Länsstyrelsen i Dalarnas län

Dalarnas urskogar W län, Lundqvist, R. Miljövårdsenheten 1997:4. Länsstyrelsen Dalarnas län

Sveriges Geologiska Undersökning, 2017, *Berggrund och Jordarter*
<https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorn/>

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: maj 2012. *Näringsrik granskog*

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: maj 2012. *Skogsbevuxen myr*

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: november 2011. *Större vattendrag*

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Beslutad:
maj 2012. *Taiga*

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad:
november 2011. *Öppna mossar och kärr*

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets våtmarker, äldre barrskog och vattendrag samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper och arter pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska ha förutsättningen att nå god bevarandestatus.

Enligt Sveriges åtagande gentemot EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), ska våra vattens ekologiska och kemiska status fortsätta att vara god eller senast år 2021 uppnå god status.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- våtmarker, vatten, skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt,
- delar av skogsmarken bränns i lämpliga intervall,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i tre skötselområden:

1. Äldre skog, vatten och våtmarker med fri utveckling
2. Barrskog lämplig för naturvårdsbränning
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog, vatten och våtmarker med fri utveckling

Beskrivning

Längs Stikåsälvbäcken, som meandrar genom det moränblockiga området, finns ett äldre granbestånd med stora mängder död ved och lövträd. Resten av området består av sumplövskog och blandbarrskog. Ner mot Ryssån breder myrmark ut sig längs stranden.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer. Arealen västlig taiga ska vara minst 3,95 ha. Arealen frisk granskog ska vara minst 2,95 ha.

Våtmarkerna ska utvecklas naturligt och hydrologin ska vara opåverkad. Slitage till följd av mänskliga aktiviteter (t ex terrängkörning och vandringsstigar) är försumbart. Arealen öppna mossar och kärr ska vara minst 3,49 ha. Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 0,5 ha.

Vattendragen ska utvecklas naturligt och ha opåverkad hydrologi. Vattendrag ska flöda fritt med oförändrade fall. Det biologiska livet ska inte påverkas negativt. Arealen för mindre och större vattendrag ska vara minst 0,8 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Om det krävs åtgärder för att god ekologisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten ska uppnås, kan detta bli aktuellt i vattenförekomst Ryssån (SE675425-142050).

Skötselområde 2: Barrskog lämplig för naturvårdsbränning

Beskrivning

I reservatets norra och nord-västra delar finns taiga och vegetation med tall som lämpar sig för naturvårdsbränning. I övrigt består stora delar av naturreservatet av fuktigare skog, vatten och våtmark.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar och -granar ska gynnas och få möjligheten bli mycket gamla. I perioder efter brand/bränning är området präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. Naturvårdsbränningen har tillskapat mervärden så att arealen västlig taiga ökar. Arealen brandpräglad skog/taiga ska vara minst 2,65 ha.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en förnygring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort sett låta de gamla tallarna överleva branden. Bränning får ske tidigast efter år 2021, då avtalet med Fakulteten för skogsvetenskap (SLU) om försöksverksamhet inom området upphör.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med lämpliga intervall.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

I närområdet finns leder anlagda och förvaltade av Siljansfors försökspark. Skogsbilväg som ägs och förvaltas av Bergvik skog väst AB leder fram till reservatsgräns. Parkering för ett par bilar är möjligt på skogsbilvägen.

Bevarandemål

Stikåsälsbäcken erbjuder möjligheten att uppleva en naturskog och vattenmiljö med tillhörande arter. Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavla i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida och foldrar.

Skötselåtgärder

Löpande skötsel

Gränsmarkeringar, skyltning och skyltställen ska vara i gott skick och informationen aktuell. Skylt föreslås placeras i reservatsgräns vid skogsbilväg.

Skötsel av väg följer överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Bergvik Skog AB, se bilaga 2.

Stigar som inte är anlagda av länsstyrelsen sköts inte heller av Länsstyrelsen i Dalarnas län. Eventuell underhåll av befintliga stigar ska samrådats mellan Fakulteten för skogsvetenskap (SLU) och förvaltare på Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Jakt och fiske

Inskränkningar i jakt görs för fångst med fälla (minkfälla undantaget), utfodring av djur/utplacering av åtel samt upplåtande av korttidsjakt inom naturreservatet.

Inskränkningar i vattenområdet görs för utsättning av vattenlevande organismer och kalkning.

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

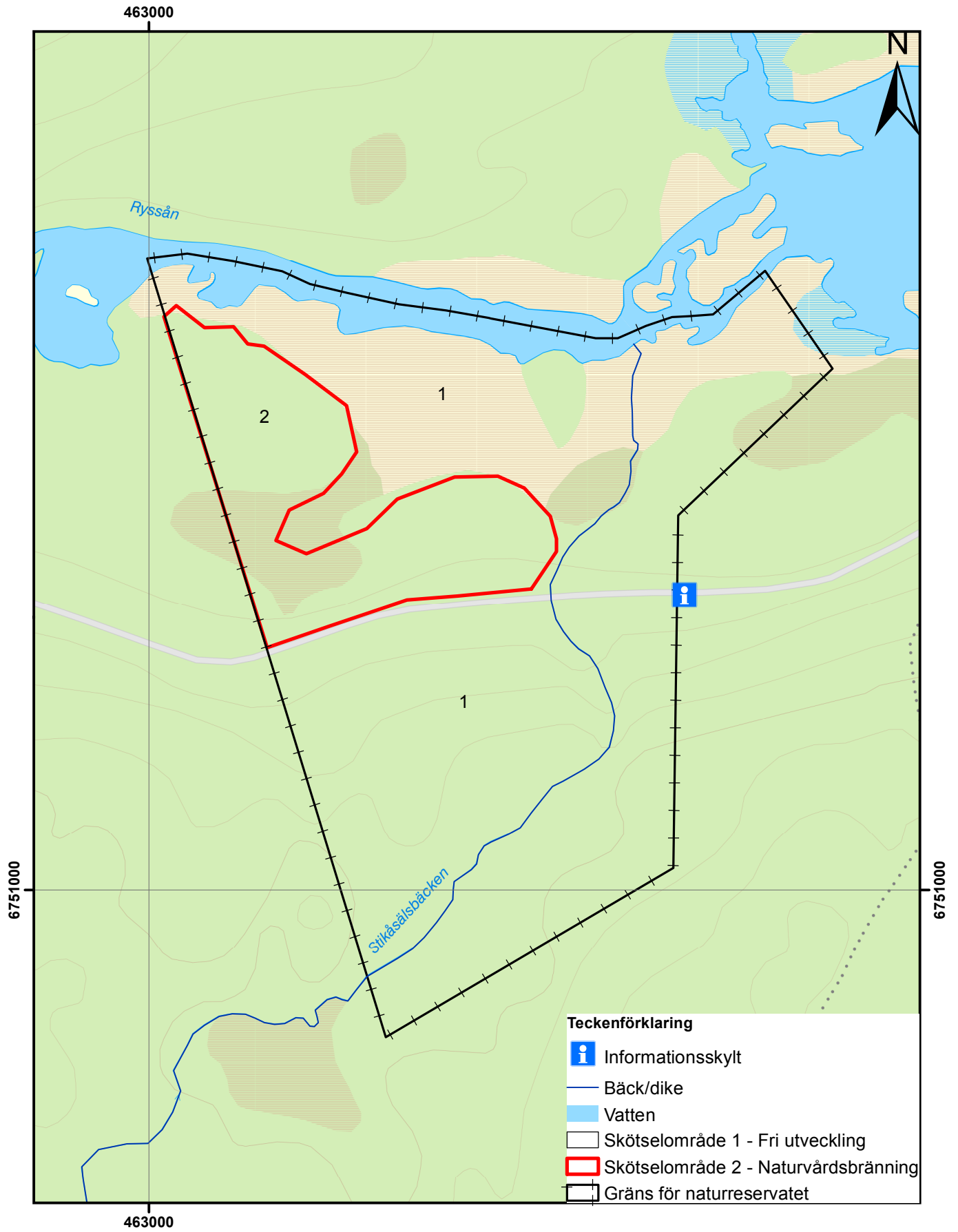
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prio - ritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Framtagning, uppsättning och underhåll av informationsskyltar och webbplats	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Naturvårdsbränning	2	Gynna naturvärden med tall	Inom lämpligt intervall	Skötselområde 2	Återkommande

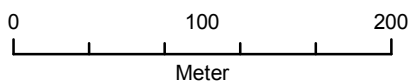
Bilagor:

Bilaga 1, Skötselplankarta

Bilaga 2, Vägunderhåll

Skala 1:4 000

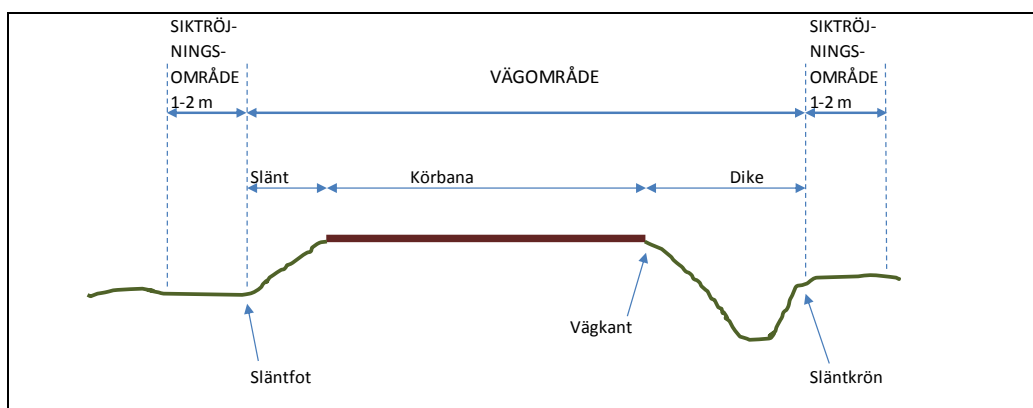

GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM

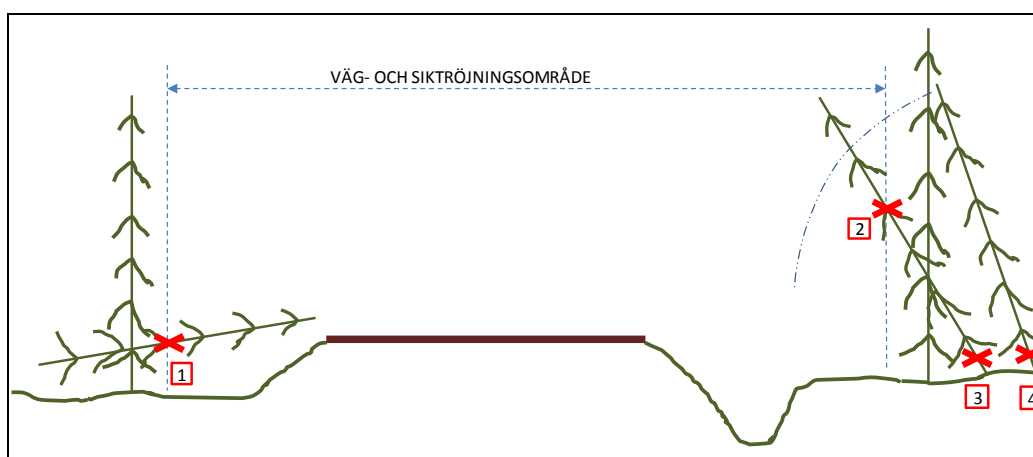
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr 511-4177-2017),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och Energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.